

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen
Christina Björkman

2021-05-06

Dnr BOU 2021-130
Dnr BIN 2021-129
Dnr KS 2020-977

Barn- och ungdomsnämnden
Bildningsnämnden

Bättre skolstädning genom återtagen verksamhet, svar på motion (S)

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till bildningsnämndens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första att-sats avslås med hänvisning till att städningen av Linköpings kommuns för- grund- och gymnasieskolor fungerar väl i nuvarande form på entreprenad.
2. Motionens andra att-sats besvaras med hänvisning till att städpersonalen redan till stor del är en integrerad del av personalgruppen på respektive enhet och också är en trygghetsskapande insats genom att vuxna rör sig och arbetar i skolans miljöer under dagen.

Ärende

Elias Aguirre (S) och Jonatan Hermansson (S) föreslår i en motion daterad 2020-12-18 att:

- Ett arbete inleds för att successivt återta all skolstädning av kommunens för-, grund- och gymnasieskolor i kommunens regi,
- Ett arbete inleds med målet att städpersonalen ska bli en integrerad del av den övriga personalgruppen på respektive enhet.

Städningen av Linköpings kommuns för-, grund- och gymnasieskolor som utförs på entreprenad fungerar väl eftersom kriterierna vid upphandling ställer mycket höga krav på utförarna och det finns en tydlig struktur för uppföljning och kommunikation under avtalstiden. Eftersom det i alla avtal ingår att

städning ska ske under dagtid blir städpersonalen en del av personalgruppen på enheten och bidrar också till att skapa en trygg miljö med fler vuxna som rör sig och arbetar i skolan.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut är att den första punkten i motionen avslås med hänvisning till att städningen av Linköpings kommuns för-, grund- och gymnasieskolor fungerar väl i nuvarande form på entreprenad. Den andra punkten besvaras med hänvisning till att städpersonalen redan till stor del är en integrerad del av personalgruppen på respektive enhet och också är en trygghetsskapande insats genom att vuxna rör sig och arbetar i skolans miljöer under dagen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Bättre skolstädning genom återtagen verksamhet, svar på motion (S)

Bilaga - Motionen

Motionen

Jonatan Hermansson (S) och Elias Aguirre (S) har skrivit en motion där de föreslår att ett arbete inleds för att successivt återta all skolstädning av kommunens för-, grund- och gymnasieskolor i kommunens regi och att ett arbete inleds med målet att städpersonalen ska bli en integrerad del av den övriga personalgruppen på respektive enhet.

Motionärerna menar att mycket av städningen i skolans lokaler idag sker utanför skoltid. Städpersonal anställd av skolan och som finns på plats under dagtid, kan ses som en trygghetsskapande insats genom att vuxna rör sig och arbetar i skolans miljöer under dagen.

De menar vidare att städbranschen under många år haft stora problem med oseriösa företag och att det är svårt att komma åt detta genom skärpta krav i upphandlingar. Att anställningsvillkoren inom städbranschen ofta osäkra, personalen har små möjligheter till kompetensutveckling och att arbetsdagen bygger på delade turer.

Nuläge

Linköpings kommun har sammanlagt 32 städavtal gällande förskola, grundskola och gymnasieskola. Avtalstiden är två år och därefter finns det möjlighet för beställaren att förlänga avtalet med ett år i taget, så att det maximalt kan bli ytterligare fyra år. Förlängning av avtalet ska aviseras via e-postmeddelande senast 9 månader innan förlängningen ska träda i kraft.

Städning på entreprenad

Inför upphandling

Inför en upphandling träffas rektor, upphandlare och intendent från Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen för att gå igenom alla handlingar. Kravspecifikation och städinstruktioner går igenom och uppdateras så att det stämmer överens med verksamhetens och rektors önskemål.

I kravspecifikationen uppdateras objektets (skola eller förskola) kvadratmeteryta om så behövs. Minsta tid för städning uppdateras om det skett förändringar som kan vara av betydelse för tidsåtgången för städningen.

Information om vilka hygienartiklar som städbolaget ska tillhandahålla uppdateras för rektor och rektor får lämna uppgifter om hur många personal och elever som finns på skolan. Detta för att städbolagen ska ha ett korrekt underlag när de ska räkna på åtgången av hygienmaterial.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har sedan 2017 haft målet att avtalen reglerar att all städningen sker under dagtid. Så är det idag i alla städavtalen. Under tiden det pågår verksamhet i klassrum i skolor och i

verksamhetsrum på förskolor, så sker städning av korridorer, toaletter och expeditioner m.m. Delade turer för lokalvårdare förekommer inte. Rektorer och städbolag kommunicerar med varandra kontinuerligt för att få en bra städning under dagtid. Det är positivt för både verksamheten och lokalvårdare att kunna mötas och kommunicera. Arbetsmiljön är en viktig aspekt för båda parter.

Upphandling

Städbolagen ska uppfylla många krav när det lämnar anbud. Kontroller av handlingar och ekonomiska krav sker via Linköpings kommun, förvaltningen Verksamhetsstöd och service, avdelningen Upphandling och inköp.

Ekonomiska krav: Upphandlare kontrollerar att bolagen har ekonomisk stabilitet, F-skatt och att de betalar skatter och sociala avgifter.

Städbolagen ska även besöka varje objekt innan de lämnar anbud. Tid bokas med utsedd kontaktperson som visar dem runt och efter avslutad rundvandringen ska en kvittens skrivas under. Bolag som inte utför detta besök förkastas. Besöket ska ge anbudsgivarna möjligheten att bilda sig en uppfattning om lokalerna, placering av fönster och annat som har betydelse för att lämna anbud.

Det finns ett lägsta timpris i städavtalet som anbudsgivarna inte får lägga sig under. För närvarande är det 283 kr per timme (enligt Almega, ska dock uppdateras i kommande avtal). Det finns även en minsta städtid för varje objekt som städbolagen inte heller får understiga.

Det är inte alltid den anbudsgivare som lägger lägst pris som vinner en upphandling, eftersom samtliga krav som kommunen ställer måste vara uppfyllda av anbudsgivaren. Det sker även kontroll av att det inte finns vite uttaget mot företaget sedan tidigare.

Städbolaget ska redovisa utbildningar och intyg på utbildningar för arbetsledning. Arbetet ska ledas och kontrolleras av särskild utbildad arbetsledare. Den ansvarige arbetsledaren ska ha erfarenhet och utbildning enligt nedan:

- Städu utbildning enligt SRY, PRYL eller likvärdigt.
- Utbildning inom ledarskap som minst innehåller områdena ledarskap, kommunikation, konflikthantering och grupputveckling.
- Minst 3 års erfarenhet av arbetsledning inom lokalvårdsverksamhet.

Om företaget bedriver en egen likvärdig städu utbildning ska företaget lämna in intyg att utbildaren har behörighet att utbilda i SRY och PRYL.

Företaget ska lämna in en kursplan för att redovisa hur man vidareutbildar och uppdaterar sin personal med kunskaper och även hur ny personals utbildningsplan ser ut, allt för att följa kraven gällande utbildad personal.

Företaget ska även kontrollera sin personal genom utdrag från belastningsregistret. All personal ska ha skrivit under företagets och Linköpings kommuns eget tystnadspliktsdokument.

Företagen ska använda sig av Linköpings kommuns framtagna personallistor där information lämnas om företagets personal. Denna personallista ska uppdateras omgående när det sker förändringar. Personallista ska även redovisas till rektor, intendent och upphandlare.

All personal som är aktuell för entreprenaden ska kunna läsa, förstå och kommunicera på svenska för att kunna tillgodogöra sig arbetskyddsinformation, anvisningar, säkerhetsbestämmelser, produktbeskrivningar mm som ingår som en del i entreprenaden.

Städbolaget ska ange om de ska anlita underentreprenör under avtalstiden.

Kontinuerlig uppföljning av avtalen sker under hela avtalstiden. Upphandlare kontrollerar löpande företagets ekonomi och finns som stöd för intendent om behov finns.

Arbetsrättsliga villkor: Leverantören ska från avtalsstart och under hela avtalets löptid tillämpa dessa särskilda avtalsvillkor med de vid tid gällande arbetsrättsliga villkor avseende nivåer för lön, semester och arbetstid.

Leverantören ska även på begäran av den upphandlande myndigheten lämna in en skriftlig redovisning om hur arbetsrättsliga villkor efterlevs. Redovisningen ska omfatta såväl leverantörens egna anställda som anställda hos de underleverantörer som direkt medverkar tillfullgörandet av avtalet.

Uppföljning av avtal

Gemensamma uppföljningsmöten: Uppföljning av objekten sker gemensamt mellan objektets utsedda kontaktperson och Leverantören. Leverantören ska ta initiativ till minst fyra uppföljningsmöten per år. Mötena ska ha en fast dagordning där bland annat genomgång av objektsparmen, kvalitetsplan och den gemensamma egenkontrollen ska vara några av punkterna. Protokoll förs av objektets utsedda kontaktperson. Protokollet ska undertecknas av parternas utsedda kontaktpersoner/representanter.

Egenkontroller: Avtalet följs upp kontinuerligt med att städbolaget enligt avtal ska utföra egenkontroller av objekten en gång per månad och skriftligt protokoll ska lämnas till rektor senast tre arbetsdagar efter utförd kontroll. Utsedd kontaktperson på skola/förskola för städuppdrag ska erbjudas att delta.

Kvalitetsmål med entreprenaden: Leverantören ska ansvara för att städningen i alla lokaler utförs med hänsyn till verksamhet, hygienkrav gällande lagar, god innemiljö och god förvaltning av objekten i entreprenaden.

Miljömål med entreprenaden: I entreprenaden eftersträvas en miljöanpassad drift av objekten i fråga. Miljöanpassningen ska ge en inomhusmiljö, utan negativa hälsoeffekter, hushållning med resurser samt uppfylla allmänna hänsynsregler i Miljöbalken.

Kvalitetskrav på entreprenaden: Leverantören ska under avtalsperioden ha giltigt certifikat för kvalitetsledningssystem SS-EN ISO 9001:2008/9001:2015 eller ett eget kvalitetsledningssystem.

Miljökrav på entreprenaden: Kemisktekniska produkter som används i entreprenaden ska uppfylla kraven enligt konkurrensverkets baskrav för kemisktekniska produkter (Tekniskt specifikation).

Leverantören ska eftersträva att minimera kemikalieanvändningen.

Leverantören ska under avtalsperioden ha giltigt certifikat för miljöledningssystem SS-EN ISO 14001:2004/14001:2015 eller ett likvärdigt miljöledningssystem.

Sociala krav vid upphandling

Lagen om offentlig upphandling (LOU) ger möjlighet att ställa sociala krav vid upphandling, bland annat gällande sysselsättning. I "Rutiner för inköp och upphandling i Linköpings kommun" framgår att vid större tjänstekontrakt och entreprenader ska det utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning i form av anställning och/eller trainee- eller praktikplatser. Syftet är att ge personer möjligheter att närma sig arbetsmarknaden och bli självförsörjande genom arbete samt att främja den sociala integrationen och skapa en attraktiv väg för kommunens leverantörer att hitta arbetskraft. Grupperna ungdomar, personer med utländsk bakgrund och personer med funktionsnedsättningar prioriteras. Vidare krävs det att kraven står i proportion till tjänsten/entreprenaden, d.v.s. det enskilda kontraktet måste kunna "bära de anställda". En tumregel kan vara en anställd via social hänsyn per 2-10 anställda för genomförandet av uppdraget. Därefter kan ytterligare en anställas via social hänsyn per 10 anställda. Kravet på anställning ska ställas som ett särskilt kontraktsvillkor, d.v.s. ett villkor som inte behöver vara uppfyllt av leverantören när anbudet lämnas in utan ska införas under avtalstiden med en viss respit.

Det går att ytterligare utveckla det sociala kravet vid upphandling, så som t.ex. äldrenämnden har gjort, genom att ställa krav på att entreprenören ska

tillhandahålla platser motsvarande ett visst antal timmar per år för målgruppen personer i arbetsmarknadsåtgärder, personer med funktionsnedsättning, personer som står långt ifrån arbetsmarknaden eller personer som har behov av språkträning. Entreprenören ska tillhandahålla utsedd handledare som har resurser för att handleda praktikanten. Via kommunens utförarwebb anmäler utförarna in till Arbetsmarknadscentrum att de kan ta emot personer. Arbetsmarknadscentrum matchar sedan person och arbetsplats.

Rektors uppdrag

Enligt skollagen är det rektor som leder och fördelar arbetet inom förskolan/skolan och beskrivs ofta som chef, ledare och pedagogisk ledare. Uppdraget handlar om att leda utbildningen mot de nationella målen samt att vara arbetsgivarföreträdare.

Att bedriva städning i förskolor och skolor kräver en hög kompetens oavsett om den sker i egen regi eller på entreprenad. Det avlastar därför rektor att städningen är upphandlad. Om skolan har egen personal anställd för lokalvård måste rektor säkerställa att det finns vikarier att tillgå vid sjukdom och ledigheter. Rektor måste se till att alla de specifika krav som gäller vid städning, bl.a. hygien och kemikalier, följs. Det måste finnas en maskinpark på skolan med golvvårdsmaskiner, dammsugare mm för att kunna underhålla golvmaterialet. Detta blir då ytterligare en arbetsuppgift för rektor. Enhetschefer och rektorer kan idag påverka städningen i dialogen inför upphandling och även ekonomiskt utifrån enhetens budget.

Omvärldsbevakning

Vid en omvärldsspaning framkommer att skolstädning i egen regi eller på entreprenad är en aktuell fråga i Sveriges kommuner. Det finns motioner både för att återta städningen och att lägga ut den på entreprenad. Motiveringarna för egen regi eller entreprenad är bland annat kvalitet och budget.

Ekonomiska konsekvenser

Att avslå motionens förslag att successivt återta all skolstädning av kommunens för-, grund- och gymnasieskolor i kommunens regi medför inga extra kostnader för kommunen.

Jämställdhet

Beslutet påverkar inte barn och elever olika, oavsett deras könsidentitet.

Samråd

Samråd har skett med politisk sekreterare för Liberalerna.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Paul Håkansson

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
Motionärerna
Kommunstyrelsen